

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 536/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, advokátska kancelária, Mierová 1725, Čadca, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Čadca sp. zn. 11 C 23/2005 z 24. mája 2017 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu

Čadca (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 23/2005 z 24. mája 2017 a jemu predchádzajúcim postupom.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení navrhovateľky účastníčkou konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 23/2005 o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z príloh priložených k sťažnosti zároveň vyplýva, že sťažovateľka 20. februára 2017 prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručila súdu podanie, ktorého súčasťou bolo tlačivo na oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Sťažovateľka tak žiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, čím by preddavok na znalecké dokazovanie zaplatil výlučne iba odporca, ktorý ho navrhol. O žiadosti sťažovateľky rozhodol okresný súd uznesením pod sp. zn. 11 C 23/2005 z 24. mája 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ktorým rozhodol tak, že jej oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Súčasne sťažovateľka so sťažnosťou predložila ústavnému súdu aj uznesenie Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 10 Co 373/2008 z 31. júla 2009, na ktorého závery a zistenia okresný súd v napadnutom uznesení poukazuje. Krajský súd týmto uznesením zmenil uznesenie okresného súdu z 22. októbra 2007 v časti tak, že priznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov za podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu v rozsahu 4/5-ín.

3. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na skutočnosť, že uznesením krajského súdu pod sp. zn. 10 Co 373/2008 z 31. júla 2009 bola sťažovateľka oslobodená len v rozsahu 4/5-ín, a to „... len čo do súdneho poplatku za podané odvolanie, a vo zvyšku o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov rozhodnutie potvrdil, nezistil žiadne dôvody pre to, aby návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu bolo vyhovené“.

Sťažovateľka podaním z 20. februára 2017 žiadala aj oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, súd posúdil prípadnú zmenu jej majetkových pomerov od času posledného rozhodovania o oslobodení od súdnych poplatkov, ktoré uskutočnil krajský súd v uznesení z 31. júla 2009. Z dôvodu, že majetkové pomery, tak ako ich uviedla sťažovateľka v tlačive na oslobodenie od súdnych poplatkov, ostali od poslednej úpravy

v podstate nezmenené, rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že jej oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal.

4. Sťažovateľka s napadnutým rozhodnutím nesúhlasí a vyjadruje v sťažnosti názor, že jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy bolo porušené tým, že okresný súd nevyhovel jej žiadosti o oslobodenie o súdnych poplatkov. Zároveň došlo k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, pretože povinnosťou zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie ju pripravil o jej finančné prostriedky, a teda o majetok. Sťažovateľka tiež namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy zaručujúceho právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, pretože okresný súd pri rozhodovaní neprihliadol na jej vyjadrenia o finančnej situácii a majetkových pomeroch.

5. Vzhľadom na opísané nedostatky sťažovateľka navrhla, aby o jej sťažnosti rozhodol ústavný súd týmto nálezom:

„Základné právo [redacted], [redacted], bytom [redacted] [redacted] vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 a právo, aby sa vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, v prítomnosti a aby sa osoba domáhajúca práva mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/23/2005 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [redacted], [redacted], bytom [redacted] finančné zadostučinenie vo výške 2.000,- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezů Ústavného súdu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 374,81 € za 2 úkony právnej pomoci /prevzatie, príprava zastúpenia a podanie sťažnosti - jeden úkon á 147.33 € + 8.84 € režijný paušál + 62.47 € (20 % DPH)/ na účet právneho zástupcu JUDr. Ladislava Ščuryho [redacted]

mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania.

Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit sťažnosti). Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011).

Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, sformulovala petit svojej sťažnosti tak, že namieta porušenie označených základných práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 23/2005. Na prvej strane sťažnosti, ako aj v jej odôvodnení však uvádza, že jej práva mali byť porušené rozhodnutím okresného súdu z 24. mája 2017, z ktorého aj cituje a ktoré v prílohe k sťažnosti predložila. Uvedená

formulácia neobsahuje jednoznačnú identifikáciu namietaného zásahu, teda či sťažovateľka namieta iba postup okresného súdu v napadnutom konaní alebo aj uznesenie okresného súdu z 24. mája 2017.

Ústavný súd nepristúpil k výzve adresovanej sťažovateľke na spresnenie sťažnostného petitu v naznačenom ohľade, ale berúc do úvahy odôvodnenie sťažnosti ustálil predmet konania, tak ako je vymedzený v záhlaví tohto uznesenia.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

9. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu, resp. jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

10. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha

interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavnému súdu preto zásadne neprislúcha hodnotiť správnosť právneho záveru všeobecného súdu v konkrétnej právnej veci ani výklad zákona, ktorý v konkrétnej veci aplikoval. Totiž samotná vecná nesprávnosť rozhodnutia nie je z pohľadu ústavného súdu významná, ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov a nie je ani oprávnený na inštančný prieskum ich rozhodnutí.

11. Okresný súd rozhodoval o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Sťažovateľka zároveň žiadala, aby preddavok na znalecké dokazovanie znášal v celom rozsahu odporca. O takom návrhu však už v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 23/2005 bolo rozhodované, a to po prvýkrát tak, že uznesením okresného súdu pod sp. zn. 11 C 23/2005 z 22. októbra 2007 sťažovateľke nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Uznesením krajského súdu pod sp. zn. 10 Co 373/2008 z 31. júla 2009 bolo uvedené uznesenie okresného súdu zmenené tak, že sťažovateľke bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov za podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu v rozsahu 4/5-ín. Vo zvyšku rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov krajský súd potvrdil. Ako už bolo uvedené, sťažovateľka podala 20. februára 2017 v poradí druhú žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, ktorú podala zrejme z toho dôvodu, že jej bolo uložené zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie. Povinnosťou okresného súdu preto bolo o tejto žiadosti rozhodnúť, pričom podkladom pre takéto rozhodnutie bolo vyhodnotenie prípadnej zmeny v majetkových pomeroch žiadateľa (t. j. sťažovateľky) od posledného rozhodovania o žiadosti o oslobodenie

od súdnych poplatkov, ktoré vykonal krajský súd už zmieneným uznesením pod sp. zn. 10 Co 373/2008 z 31. júla 2009. Okresný súd pri rozhodovaní preto zhodnotil sťažovateľkou preukázaný príjem a jej výdavky a dospel k záveru, že jej majetkové pomery sa nezmenili, a preto napadnutým uznesením nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov. Postup okresného súdu v napadnutom konaní, ktorého výsledkom je napadnuté uznesenie, bol preto celkom správny a plne akceptovateľný.

Skutočnosť, že okresný súd sa nestotožnil s požiadavkou sťažovateľky na oslobodenie od súdnych poplatkov a jej žiadosti v tomto smere nevyhovel, nepostačuje na prijatie záveru o možnom porušení označených základných práv. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

12. Rovnaké stanovisko zastáva ústavný súd aj vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu z 24. mája 2017. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol jednotlivé položky na strane príjmu sťažovateľky (invalidný dôchodok), ako aj jednotlivé položky výdavkov a porovnal ich so stavom v čase predošlého rozhodovania o oslobodení od súdnych poplatkov. Pri ich vyhodnotení dospel k záveru, že sťažovateľka nepreukázala také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali jej oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu, preto jej oslobodenie nepriznal. Právny názor, ktorý okresný súd vyjadril pri rozhodovaní o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, nie je svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Takéto závažné nedostatky však z uznesenia okresného súdu rozhodne nevyplývajú. Ústavný súd preto hodnotí uznesenie okresného súdu z 24. mája 2017 ako plne ústavne akceptovateľné.

13. V napadnutom uznesení okresného súdu a ani v jeho postupe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne

neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu, pričom tento záver ústavného súdu sa vzťahuje na všetky práva, ktoré sťažovateľka označila v petite svojej sťažnosti (právo na súdnu ochranu, právo vlastníť majetok, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom).

14. Ústavný súd preto hodnotí sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Pretože sťažnosť bola v celom rozsahu odmietnutá, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2017